

Stresstestet av finanssektorn 2013

Finansinspektionen genomförde våren 2013 ett nationellt stresstest tillsammans med bankerna, försäkringsbolagen och finanskonglomeraten. Syftet med stresstestet var att analysera företagens förlusttäckningsförmåga och kapitaltäcknings- och solvensutveckling i en påfallande negativ omvärld. I stresstestet deltog alla inlåningsbankerna, de största försäkringsbolagen (10 liv-, 11 skade- och 7 arbetspensionsförsäkringsbolag) och fyra finländska finanskonglomerat.

Resultaten av stresstestet visar att de olika sektorerna som helhet betraktat klarade den mycket svaga omvärld som scenariot speglar, men inom varje sektor kan en betydande spridning av effekterna mellan företagen konstateras.

Stresstestscenario och metoder

Stresstestet genomfördes så att företagen tog fram beräkningar av effekterna av det givna scenariot på sitt eget resultat och sin kapitaltäckning respektive solvens enligt Finansinspektionens anvisningar. Finansinspektionen gjorde också egna kontrollberäkningar, som jämfördes med företagens svar (Kontrollberäkningarna av bankernas svar genomfördes i samarbete med Finlands Bank särskilt i fråga om kreditrisken). Resultaten av kontrollberäkningarna låg huvudsakligen i linje med företagens egna beräkningar.

Scenariot sträcker sig över åren 2013–2015 och omfattar sammanlagt 14 nyckelvariabler som speglar realekonomin, tillgångsposter och räntemarknaden. Det skildrar en påfallande negativ och osannolik, men inte otänkbar omvärld.

I scenariot drabbas ekonomin i Finland av en långvarig recessionsliknande situation sedan förtroendet på marknaden rasat. Produktionen i Finland krymper under tre på varandra följande år och arbetslösheten ökar snabbt. Konsumtionen avtar, då sparandet ökar för att skapa beredskap för minskade inkomster. Tillgångsvärdena sjunker betydligt, de korta räntorna är fortsatt låga och de långa räntorna stiger brant. Prisökningstakten är snabb i jämförelse med den övriga ekonomin, då beskattningen samtidigt måste skärpas och de offentliga utgifterna skäras ned.

Bankernas och finanskonglomeratens svar gällde hela stresstestperioden, men för försäkringsbolag beräknades stresstestet denna gång endast för en plötslig chock. I

scenariot ingick också en känslighetsberäkning i form av en beräkning av bankernas kreditriskkoncentrationer som byggde på antagandet att tre stora motparter skulle falla. Effekterna på såväl bankernas kapitaltäckning som försäkringsbolagens solvens beräknades enligt gällande regelverk.

I stresstesterna under de senaste åren har Finansinspektionen strävat efter kontinuitet i det avseendet att antagandet om omvärldsförsämringen alltid ska vara av samma magnitud. Årets stresstest fångade upp en betydande del av riskerna i företagen under tillsyn, men inte alla. Stresstestet av bankerna fokuserade på resultat och kapitaltäckning, medan likviditetsriskerna lämnades utanför stresstestet. Finansinspektionen använder andra metoder för löpande bedömning av likviditetsriskerna. Stresstestet av försäkringsbolagen gällde framför allt placeringsriskerna och effekterna på solvensen.

I svaren på stresstestet fick inte hänsyn tas till exempel till eventuella utgiftsanpassningar, portföljumläggningar eller andra åtgärder som på ledningens beslut vidtagits med anledning av den omvärld som stresstestet speglar. Dessa anvisningar lämnades för att svaren skulle vara så jämförbara som möjligt.

Stressscenario skulle tära på bankernas lönsamhet

Bankernas totala nedskrivningsförluster på lån skulle som högst under scenarioåret 2014 vara mer än tredubbelt så höga som de realiserade nedskrivningsförlusterna 2012. Kumulativt skulle nedskrivningarna under tre år uppgå till 1,5 % av den totala utlåningen till allmänheten och den offentliga sektorn. Det är framför allt företagslån som skulle ge upphov till nedskrivningsförluster. Det låga ränteantagandet i scenariot innebär att framför allt hushållens lånekostnader skulle ligga kvar på en relativt låg nivå. Nedskrivningsförlusterna skulle stiga till 2,0 % av den totala utlåningen om koncentrationsrisken i stressberäkningen realiserar.

Den omfattande koncerninterna garanti för eventuella nedskrivningsförluster på företagslån som Nordea Bank Finland fick av sin moderbank i slutet av 2012 minskar i avsevärd grad banksektorns nedskrivningsförluster i stresstestet. Garantin innebär att en del av kreditförlusterna överförs på moderkoncernen från den finländska dotterbanken. Utan garantin skulle nedskrivningarna (om koncentrationsrisken inte realiserar) kumulativt uppgå till 2,4 % av utlåningen till allmänheten och den offentliga sektorn.

Resultaten visar att de totala intäkterna inom banksektorn skulle minska kumulativt med nästan en fjärdedel (23 %) under stresstestperioden. Merparten av detta kan tillskrivas minskade nettoprovisionsintäkter under en svår ekonomisk recession. I siffran ingår också den garantiprovision som Nordea Bank Finland betalat för garantin. Den viktigaste intäktsposten för bankerna, dvs. räntenettet, skulle under det första stressåret sjunka med drygt 9 % och därefter vara stabilt, vilket speglar bankernas antagande om att utlåningen skulle krympa i det konjunkturläge som scenariot speglar. Bankernas räntenetto har redan minskat betydligt i utgångsläget på grund av de sjunkande räntorna.

På grund av ökade nedskrivningsförluster och sämre intäktsutveckling skulle bankernas lönsamhet sjunka betydligt från utfallet 2012. Det totala resultatet för banksektorn skulle alltså vara positivt, men resultatet för vissa banker skulle vända till förlust under inverkan av stressscenariot.

Den totala kapitaltäckningsgraden för banksektorn skulle i stresstestet sjunka med sammanlagt ca två procentenheter under de två första åren om den interna garantin till Nordea Bank Finland inte beaktas. Kärnprimärkapitalet för sektorn skulle vara fortsatt starkt och ligga på ca 14 %. Kapitaltäckningsgraderna och förändringarna i dem skulle skilja sig mellan bankerna. I genomsnitt skulle bankernas kapitaltäckning dock hålla sig kvar nära den goda nivån för 2012 och också ligga över de förestående nya minimikapitalkraven.

I försäkringsbolagen skulle anpassningar av placeringsverksamheten behövas

Placeringsintäkterna för alla försäkringsbolag skulle i stresstestscenariot bli klart negativa. Aktierisken är fortfarande den största enskilda placeringsrisken, men i det rådande konjunkturläget är också räntebedömningarna förknippade med större risker än vanligt. I bolagens placeringsfördelningar finns stora skillnader mellan riskvikterna och framför allt kreditriskbedömningarna skiljer sig mer än tidigare mellan bolagen, vilket har en betydande inverkan på stresstestresultaten.

Liv- och skadeförsäkringsbolagens placeringsförluster skulle i stresstestet uppgå till sammanlagt 5,0 miljarder euro, vilket skulle utgöra 59 % av sektorernas sammanlagda verksamhetskapital i utgångsläget. Överlag skulle bolagens solvens ligga kvar på en nöjaktig nivå, men en del av bolagen skulle

bli tvungna att göra – delvis stora – anpassningar av sin placeringsverksamhet för att upprätthålla en tillfredsställande solvens. Arbetspensionsbolagens placeringsförluster skulle uppgå till 13,2 miljarder euro, dvs. 72 % av solvenskapitalet i utgångsläget. Också pensionsbolagens sammanlagda solvens skulle motstå det negativa stressscenariot, men inte utan anpassningar av placeringsverksamheten.

Stresstester är ett verktyg för risk- och stabilitetstillsyn

Finansinspektionen genomför årligen ett jämförbart stresstest för att kunna bilda sig en så mångsidig och enhetlig bild som möjligt av företagens kapitalisering i förhållande till risktagandet och för att kunna bedöma behovet av eventuella åtgärder för att stärka riskhanteringsförmågan. Stresstesterna bildar också ett led i den löpande analysen av det finländska finanssystemets förmåga att motstå en högst ogynnsam men inte otänkbar omvärldsutveckling.

Finansinspektionen har analyserat svaren tillsammans med företagen under tillsyn. Svaren har kompletterats med ytterligare upplysningar och preciseringar.

På företagsnivå utnyttjas svaren i den samlade kapitalbedömningen, där den tjänar som ett centralt mått i bedömningen av att kapitaltäckningen är tillfredsställande. Stresstestet bildar en likvärdig jämförelsegrund för företagets riskhanteringsförmåga och visar därmed på eventuella rekapitaliserings- eller andra anpassningsbehov. Detta diskuteras individuellt med varje företag under tillsyn. I samband med den samlade kapitalbedömningen analyserar Finansinspektionen också bankernas och försäkringsbolagens egna stresstester för att säkerställa en god riskhantering och intern kapitalutvärdering i bankerna och försäkringsbolagen.

Resultaten av stresstesterna ligger också till grund för Finansinspektionens egna tillsynsprioriteringar. Stresstest kan blotta svagheter eller ökade risker i finanssektorn eller hos företagen under tillsyn.

Upplysningar lämnas av biträdande direktör Jukka Vesala, telefon 010 831 53 74.

Stresstestet av finanssektorn 2013

18.6.2013

3 (5)

Stresstestscenario				
Variabler	2012 utfall	2013 stressscenario	2014 stressscenario	2015 stressscenario
1. BNP, real, årlig förändring	-0,2 %	-5,0 %	-5,0 %	-3,0 %
2. Arbetslöshet, årligt genomsnitt	7,7 %	10,0 %	13,0 %	15,0 %
3. Konsumentprisindex, årlig förändring	2,8 %	2,5 %	2,5%	2,5%
4. Privat konsumtion, årlig förändring	0,7%	-6,0 %	-6,0 %	-3,0 %
5. Bostadspriser, årlig förändring	1,7 %	-12,0 %	-13,0 %	-7,0 %
6. Affärslokaler, värde, årlig förändring	-0,6 %	-12,0 %	-13,0 %	-7,0 %
7. Aktieindex OMX Helsinki Cap, årlig förändring	9,6 %	-35,0 %	-15,0 %	0,0 %
8. Aktieindex MSCI Europe, årlig förändring	11,8 %	-30,0 %	-15,0 %	0,0 %
9. Aktieindex S&P 500, årlig förändring	13,4 %	-30,0 %	-15,0 %	0,0 %
10. Aktieindex Topix, årlig förändring	18,0 %	-30,0 %	-15,0 %	0,0 %
11. 3-mån. Euribor, % vid årets slut	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
12. Finska statens 10-åriga benchmarklån, ränta vid årets slut	1,5 %	5,5 %	6,2 %	6,1 %
13. Tyska statens 10-åriga benchmarklån, ränta vid årets slut	1,3 %	3,0 %	3,5 %	4,0 %
14. Företagsobligationer, spread, kreditbetyg A1, baspunkter vid årets slut	145,0	300,0	350,0	350,0

Källa: Finansinspektionen.

OBS!

I variablerna 3, 5 och 6 avser årlig förändring årets genomsnitt.

I variablerna 7–14 anges förändringen från årsslut till årsslut eller värdet vid årets slut.

I försäkringsbolagens beräkningar antas att scenariot för 2013 i sin helhet speglar en plötslig chock.

Stresstestet av finanssektorn 2013

18.6.2013

4 (5)

Konsekvenser av stresstestscenariot, sektorerna sammanlagt				
	Utfall		Stresstestscenariot	
	2012	2013	2014	2015
Bankerna totalt				
Totala intäkter, mn euro	6 344	4 874	4 801	4 881
varav räntenettot, mn euro	3 067	2 779	2 748	2 760
Nedskrivningsförluster på lån, mn euro	331	819	1 013	791
Rörelsevinst före skatt, mn euro	2 502	600	372	658
Kapitaltäckningen beräknad på obegränsat primärt kapital (Core Tier 1, kärnprimärkapital)	15,1 %	14,0 %	13,8 %	14,2 %
Kapitaltäckningen beräknad på primärt kapital	16,1 %	14,8 %	14,4 %	14,9 %
Total kapitaltäckning (primärt och supplementärt kapital), %	17,0 %	15,3 %	14,9 %	15,2 %
Finanskonglomeraten totalt				
Total kapitalbas/kapitalkrav	1,87	1,55	1,48	1,54

Källa: svaren till stresstestscenariot för finanssektorn.

Det lagstadgade primärkapitalkravet för banker är 4 % och det totala kapitalkravet 8 %.

Enligt de nya kapitaltäckningsreglerna stiger kärnkapitalkravet till 4,5 % (till 7 % inklusive kapitalkonserveringsbufferten) från nuvarande 2 %.

Stresstestet av finanssektorn 2013

18.6.2013

5 (5)

Konsekvenser av stresstestscenariot, sektorerna sammanlagt		
	Utfall 2012	Stresstestscenario
Livförsäkringsbolagen totalt		
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde, mn euro	2 370	-3 639
Solvensställning: verksamhetskapital/verksamhetskapitalets minimibelopp	5,4	2,0
Solvensnivå (%): solvenskapital/korrigerad ansvarsskuld	25 %	10 %
Skadeförsäkringsbolagen totalt		
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde, mn euro	1 033	-1 398
Solvensställning: verksamhetskapital/verksamhetskapitalets minimibelopp	4,2	2,1
Solvensnivå (%): solvenskapital/korrigerad ansvarsskuld	46 %	30 %
Arbetspensionsförsäkringsbolagen totalt		
Nettointäkter av placeringsverksamheten till verkligt värde, mn euro	6 855	-13 232
Solvensställning: solvenskapital/minimikapitalkrav	7,1	3,5
Riskbaserad solvensställning: solvenskapital/solvensgräns	2,3	1,2
Solvensnivå (%): solvenskapital/ansvarsskuld	25 %	11 %

Källa: svaren till stresstestscenariot för finanssektorn.

Det lagstadgade solvenskravet för samtliga försäkringsbolag är minst 1.

